

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра міжнародного права

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Універсальні та регіональні системи захисту прав людини»
(за вибором студента)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Харків – 2019

Програма навчальної дисципліни **«Універсальні та регіональні системи захисту прав людини»**: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень перший (бакалаврський)

Розробник:
Сердюк О.В.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 4 від 27 грудня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____ Володимир Стешенко

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни.....	10
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	10
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	16
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	16
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	16
4.3. Освітні технології та методи навчання.....	17
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	18
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	22
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни....	26
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	30
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни.....	32

1. Вступ

Мета навчальної дисципліни: отримання студентами знань про нормативно-правові засади та інституційні механізми міжнародного захисту прав людини на універсальному та регіональному рівні, формування системного уявлення про дію міжнародного права прав людини як галузі сучасного міжнародного права та особливості його взаємодії з національним правом.

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Знання історичних та політико-правових передумов становлення та розвитку універсальних та регіональних систем захисту прав людини.

ПК – 2. Розуміння ціннісних та філософських засад сучасної доктрини прав людини та особливостей взаємодії її універсального та партикулярного (регіонального) аспектів.

ПК – 3. Знання базових теоретичних підходів до визначення сутності, змісту та класифікації прав людини у сучасному міжнародному праві.

ПК – 4. Тлумачення категорії «система захисту прав людини» як політико-правового інституту, що є поєднанням нормативних (договірних) та інституційних елементів.

ПК – 5. Знання договірних засад системи захисту прав людини в рамках ООН (базові договори (9 ключових конвенцій); їх зміст; особливості підготовки та прийняття; взаємозв'язок з іншими договорами; статус цих договорів в Україні).

ПК – 6. Розуміння повноважень статутних органів ООН (Генеральна Асамблея, Рада Безпеки, ЕКОСОП, Міжнародний Суд) та створених ними органів у сфері прав людини та особливостей їх реалізації в контексті дії спеціальних інструментів захисту прав людини.

ПК – 7. Знання каталогу прав людини , що захищаються в рамках ООН.

ПК – 8. Знання основних механізмів та інститутів контролю дотримання державами зобов'язань відповідно до ключових договорів ООН.

ПК – 9. Знання процедури звітності держав в Комітетах ООН та основних рішень, що приймаються за результатами такої процедури.

ПК – 10. Розуміння правової природи актів тлумачення договорів, які застосовуються Комітетами ООН, та їх значення для національного правопорядку.

ПК – 11. Знання процедури Універсального періодичного огляду та вміння працювати з його матеріалами; розуміння можливостей їх використання в національному контексті.

ПК – 12. Знання процедур та практики застосування інституту індивідуальної скарги в діяльності контрольних органів ООН.

ПК – 13. Знання договірних та інституційних засад системи захисту прав людини в межах Ради Європи; розуміння місця та значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в системі права Ради Європи.

ПК – 14. Знання процедур та практики реалізації контрольних повноважень договірними органами базових конвенцій Ради Європи у сфері захисту прав людини; розуміння відмінностей процедур політичного та правового моніторингу.

ПК – 15. Вміння знаходити, коментувати рішення ЄСПЛ за певними категоріями справ; знання основних різновидів таких рішень та можливостей чи обмежень щодо їх застосування в національному правопорядку.

ПК – 16. Знання основних інструментів захисту прав людини в рамках ЄС; розуміння особливостей Хартії фундаментальних прав ЄС та значення відповідної практики Суду ЄС.

ПК – 17. Знання основних складових міжамериканської системи захисту: договірних засад та контрольних органів; вміння аналізувати практику (рішення та консультативні висновки) Міжамериканського суду та Міжамериканської комісії з прав людини, проводити порівняння їх правових позицій з підходами та тлумаченнями ЄСПЛ.

ПК – 18. Знання специфіки африканської системи захисту прав людини та її основних складових (договірні та інституційні основи); вміння проводити її порівняння з іншими регіональними системами та знаходити специфічні позиції та підходи при тлумаченні міжнародних стандартів захисту прав людини.

ПК – 19. Розуміння залежності процесів оформлення нових регіональних чи субрегіональних систем від соціокультурного контексту, правових та політичних традицій.

ПК – 20. Знання сучасних тенденцій договірного закріплення стандартів захисту прав людини у арабському світі на основі правової доктрини ісламу і з урахуванням складних модернізаційних процесів у цьому регіоні.

ПК – 21. Розуміння ключових протиріч та викликів сучасного етапу фрагментації та регіоналізації міжнародного права прав людини.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти (результати навчання для програми навчальної дисципліни визначаються з урахуванням результатів навчання, закріплених в освітньо-професійній програмі (базова компонента) і профілі програми освітнього рівня бакалавра/магістра).

У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Спроможність надати пояснення історичних та політико-правових передумов становлення та розвитку універсальних та регіональних систем захисту прав людини.

РНС НД – 1.2. Здатність застосовувати ціннісні та філософські засади сучасної доктрини прав людини в практичній діяльності.

РНС НД – 1.3. Здатність демонструвати знання особливостей взаємодії її універсального та партикулярного (регіонального) аспектів.

РНС НД – 1.4. Спроможність застосування базових теоретичних підходів до визначення сутності, змісту та класифікації прав людини у сучасному міжнародному праві.

РНС НД – 1.5. Здатність демонструвати розуміння та спроможність застосування базових категорій для опису систем захисту прав людини та у практичній діяльності.

РНС НД – 1.6. Виявляти розуміння категорії «система захисту прав людини» як політико-правового інституту, що є поєднанням нормативних (договірних) та інституційних елементів.

РНС НД – 1.7. Демонструвати знання договірних засад системи захисту прав людини в рамках ООН (9 ключових конвенцій) – їх зміст; особливості підготовки та прийняття; взаємозв'язок з іншими договорами ООН; статус цих договорів в Україні).

РНС НД – 1.8. Розуміти та вміти пояснювати повноваження статутних органів ООН та створених ними органів у сфері прав людини.

РНС НД – 1.9. Демонструвати знання каталогу прав людини, що захищаються в рамках ООН.

РНС НД – 1.10. Демонструвати знання основних механізмів та інститутів контролю дотримання державами зобов'язань відповідно до ключових договорів ООН.

РНС НД – 1.11. Демонструвати знання процедури звітності держав в Комітетах ООН та основних рішень, що приймаються за результатами такої процедури.

РНС НД – 1.12. Вміння застосовувати акти тлумачення договорів Комітетами ООН для вирішення практичних завдань в межах національного правопорядку.

PHC HD – 1.13. Демонструвати знання процедури Універсального періодичного огляду та вміння працювати з його матеріалами; та використовувати їх в національному контексті.

PHC HD – 1.14. Уміти застосовувати інститут індивідуальної скарги до контрольних органів ООН.

PHC HD – 2.1. Демонструвати знання договірних та інституційних засад системи захисту прав людини в межах Ради Європи.

PHC HD – 2.2. Розуміти місце та значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в системі права Ради Європи.

PHC HD – 2.3. Демонструвати знання процедур реалізації контрольних повноважень договірними органами базових конвенцій Ради Європи у сфері захисту прав людини; розуміння відмінностей процедур політичного та правового моніторингу.

PHC HD – 2.4. Здійснювати відбір релевантної практики ЄСПЛ за певними категоріями справ; демонструвати знання основних різновидів таких рішень та можливостей чи обмежень щодо їх застосування в національному правопорядку.

PHC HD – 2.5. Демонструвати знання основних інструментів захисту прав людини в рамках ЄС а також розуміння особливостей Хартії фундаментальних прав ЄС та значення відповідної практики Суду ЄС.

PHC HD – 2.6. Демонструвати знання договірних засад та контрольних органів Міжамериканської системи захисту прав людини та вміння аналізувати практику (рішення та консультативні висновки) Міжамериканського суду та Міжамериканської комісії з прав людини, проводити порівняння їх правових позицій з підходами та тлумаченнями ЄСПЛ.

PHC HD – 2.7. Демонструвати знання специфіки африканської системи захисту прав людини та її основних складових (договірні та інституційні основи); вміння проводити її порівняння з іншими регіональними системами

та знаходити специфічні позиції та підходи при тлумаченні міжнародних стандартів захисту прав людини.

РНС НД – 2.8. Виявляти та пояснювати залежності процесів оформлення нових регіональних чи субрегіональних систем від соціокультурного контексту, правових та політичних традицій.

РНС НД – 2.9. Демонструвати знання сучасних тенденцій договірною закріплення стандартів захисту прав людини у арабському світі.

РНС НД – 2.10. Виявляти обумовленість протиріч та викликів сучасного етапу фрагментації та регіоналізації міжнародного права прав людини.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС: 4,5 Кількість модулів: 2 Загальна кількість годин: 135 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – перший(бакалаврський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	За вибором студента Модуль 1 Лекції: 8 Практичні заняття: 10 Самостійна робота: 50 Модуль 2 Лекції: 8 Практичні заняття: 10 Самостійна робота: 49 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1 Універсальний рівень захисту прав людини: інститути та механізми.

Зміст модуля:

Сучасне міжнародне право прав людини. Міжнародне право прав людини як галузь міжнародного права. Доктрина прав людини у сучасному міжнародному праві: етапи розвитку міжнародно-правового регулювання захисту прав людини; сучасні протиріччя та виклики у сфері міжнародного захисту прав людини; «фрагментація» та регіоналізація міжнародного права прав людини; основні моделі взаємодії міжнародного та національного права у контексті захисту прав людини .

Основні підходи до класифікації прав людини. Концепція «поколінь прав людини». Фундаментальні права людини. Абсолютні права та права, що підлягають обмеженню. Позитивні та негативні права. Універсальні та спеціальні права. Громадянські та політичні права. Колективні права.

Поняття та типологія систем захисту прав людини. Необхідність визначення реальних механізмів міжнародно-правового захисту прав людини. Договірні та інституційні елементи системи захисту прав людини.

Основні системи захисту прав людини: універсальна система в межах ООН; регіональні систем, що мають ознаки відносної цілісності та завершеності (європейська, американська, африканська); регіональні системи на стадії оформлення (арабська, в азійські); субрегіональні системи.

Загальна характеристика системи захисту прав людини в межах ООН. Захист прав людини як реалізація статутних завдань ООН. Повноваження статутних органів ООН у сфері захисту прав людини. Базові договори ООН у сфері захисту прав людини. Контрольні органи базових договорів. Спеціальні процедури. Універсальний періодичний огляд: завдання та механізми. Права людини у діяльності інших органів та інститутів ООН. Проблема реформування системи захисту прав людини ООН. Участь міжнародних неурядових організацій у правозахисних механізмах ООН.

Контрольні процедури договірних (конвенційних) органів. Загальна характеристика статусу та повноважень комітетів. Склад і форми діяльності. Взаємодія з статутними органами та спеціалізованими інститутами. Звіти держав як форма реалізації контрольних повноважень. Застосування інституту індивідуальних петицій (скарг).

Види та юридична природа актів комітетів.

Універсальний періодичний огляд. Реформа правозахисного механізму ООН і запровадження процедури універсального періодичного огляду (УПО). Завдання УПО і його взаємодія з контрольними механізмами комітетів та статутних органів ООН. Процедура УПО: стадії, учасники, рішення та інші акти. Участь України в процедурі УПО. Спеціальні процедури та їх значення для розвитку системи захисту прав людини в ООН.

Модуль 2 *Регіональні системи захисту прав людини*

Зміст модуля:

Загальна характеристика регіональних систем захисту прав людини.

Історичні та політико-правові передумови створення регіональних систем захисту прав людини. Основні регіональні системи захисту прав людини та етапи їх розвитку. Вплив соціокультурних чинників на зміст та механізми регіонального захисту. Проблема традиційних цінностей і універсалізм прав людини.

Взаємодія універсального та регіонального рівнів захисту прав людини: нормативні та інституційні аспекти.

Незавершеність процесів регіоналізації захисту прав людини: сучасні виклики та протиріччя.

Європейська система захисту прав людини в рамках Ради Європи. Захист прав людини як одна із статутних цілей Ради Європи. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод – основа європейської системи захисту прав людини. Секторальні договори (конвенції) Ради Європи у сфері захисту прав людини: каталог прав людини , інститути та контрольні механізми. Роль статутних органів Ради Європи у сфері захисту прав людини.

Загальні риси механізму захисту прав людини на основі Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Еволюція конвенційного механізму. Статус, склад , повноваження та юрисдикція Європейського Суду з прав людини. Умови прийнятності заяви до розгляду в Суді. Виконання рішень Європейського Суду з прав людини. Практика Суду як джерело права в Україні та в інших державах - учасниках .

Контрольні та моніторингові механізми на основі договорів (конвенцій) Ради Європи у сфері захисту прав людини.

Перспективи розвитку правозахисних інструментів Ради Європи.

Система захисту прав людини в рамках Європейського Союзу. Основні етапи еволюції підходів ЄС до проблеми захисту прав людини.

Інститут громадянства Європейського Союзу та основні права, що виникають із громадянства ЄС.

Каталог прав людини Хартії фундаментальних прав ЄС. Особливості тлумачення та застосування Хартії інститутами ЄС та держав-членів.

Інституціональні, матеріальні та процесуальні гарантії захисту прав людини в Європейському Союзі. Діяльність інститутів та органів ЄС щодо захисту прав людини (Суду Європейського Союзу, Європейської Комісії, Європейського Омбудсмана, Комітету по петиціям Європейського Парламенту, Європейського центру з моніторингу за фактами расизму та ксенофобії, Агентства фундаментальних прав, тощо). Практика Суду ЄС щодо прав людини.

Взаємодія ЄС та Ради Європи у сфері захисту прав людини. Проблема приєднання ЄС до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Система захисту прав людини в рамках Організації з безпеки і співробітництва у Європі. Захист прав людини як один з компонентів діяльності ОБСЄ. Розвиток позиції та інструментів ОБСЄ у сфері захисту прав людини.

Механізми, передбачені документами по «людському виміру» ОБСЄ. Органи ОБСЄ, що мають спеціальні повноваження у сфері захисту прав людини («Московський механізм», Бюро з прав людини та демократичних інститутів, Комісар по справах національних меншин).

Взаємодія ОБСЄ із Радою Європи та Європейським Союзом у сфері захисту прав людини.

Міжамериканська система захисту прав людини. Історичні передумови формування міжнародно-правових інструментів захисту прав людини в Америці. Багатосторонні договори з прав людини початку ХХ-го століття на американському континенті. Основні етапи становлення та розвитку

міжамериканської системи захисту прав людини після другої світової війни.

Значення діяльності Організації Американських Держав (ОАД) .
 Спеціальні норми Статуту ОАД щодо захисту прав людини. Протоколи до
 Статуту ОАД (Протокол Буенос-Айреса 1967 р., протокол Картахени 1985 р.,
 Протокол Манагуа 1993 р., Вашингтонський Протокол 1992 р.).

Базові регіональні договори у сфері захисту прав людини. Особливості
 та каталог прав людини Американської Конвенції з прав людини. Вплив
 регіональних чинників на її тлумачення та застосування.

Контрольні механізми у сфері дотримання договірних зобов'язань.

Статус та повноваження Міжамериканської комісії з прав людини.
 Процедура діяльності та акти Комісії.

Статус, повноваження, юрисдикція Міжамериканського суду з прав
 людини. Особливості консультативної юрисдикції цього суду. Виконання
 рішень Суду.

Співробітництво ОАД з ООН та іншими міжнародними організаціями
 щодо забезпечення прав людини.

Африканська система захисту прав людини . Історичні передумови
 створення африканської системи захисту прав людини. Вплив регіональних
 умов (економічних, політичних, релігійних, соціокультурних, тощо) на її
 договірні та інституційні засади. Проблема протиріч та взаємодії
 регіонального та субрегіонального рівнів міжнародно-правового захисту прав
 людини.

Африканська хартія прав людини та народів та Протоколи до неї.
 Каталог прав Хартії та його зв'язок з регіональним контекстом.
 Взаємозв'язок Хартії та інших регіональних договорів у сфері захисту прав
 людини

Контрольний механізм Хартії.

Африканська Комісія з прав людини та народів, її статус та
 повноваження. Процедури та види актів Комісії. Спеціальні доповідачі в
 африканській системі з прав людини. Робочі групи Африканської Комісії та

їх роль в розвитку положень африканської Хартії з прав людини та народів.

Африканський суд з прав людини та народів. Особливості юрисдикції та процедур. Практика Суду. Виконання рішень Суду.

Перспективи розвитку африканської системи захисту прав людини.

Системи захисту прав людини в азійсько-тихоокеанському регіоні.
«Багатовекторність» формування систем захисту прав людини в регіоні. Права людини як складова завдань та місії регіональних інтеграційних об'єднань (Ліга арабських країн, АСЕАН, тощо). Вплив релігійного та соціокультурного контексту. Проблема узгодженості регіональних стандартів прав людини із універсальними.

Основні етапи формування арабської системи захисту прав людини. Ісламська правова доктрина і права людини. Ісламська хартія прав людини (2004); її статус та особливості каталогу прав та їх змісту. Контрольні механізми дотримання стандартів прав людини на регіональному та національному рівні.

Діяльність АСЕАН у сфері захисту прав людини. Положення щодо прав людини у статуті АСЕАН та її спеціальних органів (Міжурядова комісія з прав людини, тощо). Декларація АСЕАН щодо прав людини (2012) як базис для формування автономної системи захисту прав людини. Ризики та протиріччя Декларації.

Права людини у процесах регіональної економічної та політичної інтеграції.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Формами організації освітнього процесу є навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань та самостійна підготовка. Залежно від мети навчальні заняття розрізняються на види: лекція, практичне заняття, колоквиум, індивідуальне заняття, консультація тощо.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Зміст самостійної роботи студента визначається програмою навчальної дисципліни «Універсальні та регіональні системи захисту прав людини», підготовленими кафедрою методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Основний акцент самостійної роботи має бути зроблено на вивченні студентами різних джерел міжнародного права прав людини, які стосуються як договірних норм та і процедурних правил діяльності контрольних та інших органів систем захисту прав людини. Студент повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, з метою визначення загальних засад опрацювання міжнародно-правових актів та практики судових та квазі-судових органів. Самостійним напрямком роботи студента має бути ознайомлення з науковими дослідженнями та коментарями вітчизняних та зарубіжних авторів.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни передбачає, перш за все, вивчення оригінальних джерел – міжнародних договорів, матеріалів спеціалізованих органів міжнародних організацій, рішень міжнародних судів, тощо. Зважаючи на це вона може виконуватись в науковій бібліотеці Університету на основі використання доступу до матеріалів Інтернету а також вдома.

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздальгідь

2. Формами самостійної роботи студента є:

- письмове виконання домашніх завдань;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять ;

- пошук та вивчення додаткових матеріалів за тематикою лекцій;
- робота з матеріалами баз даних на веб-сайтах міжнародних організацій, їх спеціалізованих органів та установ а також міжнародних судів;
- опрацювання додаткової наукової літератури;
- підготовка оглядів та коментарів останньої практики судів та інших контрольних органів в системах захисту прав людини;
- підготовка есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- написання рефератів, повідомлень та їх презентацію;
- підготовку та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;
- участь у студентських науково-практичних конференціях;
- складання бібліографії за відповідною темою;
- аналіз практики діяльності судових та квазісудових контрольних договірних органів;
- коментування міжнародних договорів та актів «м'якого» міжнародного права;
- інші форми роботи.

Вибір студентом видів самостійної роботи здійснюється за власними інтересами та узгоджується з викладачем, який виконує організацію, контроль та оцінку якості її виконання.

Навчальний матеріал, який згідно із робочим навчальним планом має бути засвоєний студентами в процесі самостійної роботи, вноситься в суму балів поточного контролю разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

4.3. Освітні технології та методи навчання

Освітні технології: проблемне навчання; аудіо-візуальні технології; технологія залучення студентів до формулювання та оцінки дидактичних завдань; тощо.

Методи навчання: дискусія, прес-конференція, робота в групах, моделювання судових дебатів, особистісна, розвиваюча та формуюча моделі.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни «Універсальні та регіональні системи захисту прав людини» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких методів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів. Максимальна оцінка за кожен модуль – 20 балів, включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20.

Формою *підсумкового контролю знань* студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу
і видами контрольних заходів

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття		Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 20	max 20	max 20	max 20	max 20	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Міжнародне економічне право»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 20	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	15	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	10	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 20	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	18	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	15	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	12	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	10	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	18	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні

		матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	15	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	12	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	10	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

Результати успішного засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» передбачають їх диференціацію на: відмінний (відповідає підсумковій оцінці А за шкалою ECTS), типовий (відповідає оцінкам С і В) і пороговий (відповідає оцінкам Е і D) рівні за вимогами до сформованих компетентностей.

Досягнення відмінного рівня сформованості предметних компетентностей означає відмінне оволодіння знаннями, уміннями і практичними навичками. Наявна системність знань студента. Студент може вільно застосовувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички у складних та нетипових ситуаціях.

Досягнення типового рівня сформованості предметних компетентностей означає дуже добре або добре оволодіння знаннями, уміннями та практичними навичками. Студент може застосувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички як у простих, так і в складних ситуаціях. Наявний зв'язок між окремими знаннями у студента, проте відчувається недостатність умінь і практичних навичок із системного

оцінювання відповідної інформації.

Досягнення порогового рівня сформованості предметних компетентностей означає задовільне або достатнє оволодіння знаннями, уміннями та практичними навичками. Для порогового рівня характерна фрагментарність знань. У простих, типових, стандартних ситуаціях студент може застосувати отримані знання і демонструвати набуті уміння та практичні навички, але він не здатний цього зробити при підвищенні рівня складності ситуації.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Універсальні та регіональні системи захисту прав людини» виставляється відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Нормативно-правові акти.

1. American Convention on Human Rights 22.11.1969: the official text // Basic Documents Pertaining to Human Rights in the Inter-American System (Updated to February 2011). Secretariat of the Inter-American Court on Human Rights. – P. 29–56. URL: <http://www.oas.org/juridico/english/treaties/b-32.html>
2. Arab Charter on Human Rights, 2004//
3. Inter-American Convention Against Racism, Racial Discrimination and Related Forms of Intolerance: the official text. – 2013 (A-68) // Официальный сайт ОАГ. URL: http://www.oas.org/en/sla/dil/docs/inter_american_treaties_A-68_racism.pdf
4. Inter-American Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Persons with Disabilities, 7 June 1999, Organization of American States : the official text. – AG/RES. 160H (XXIX-O/99).
5. Inter-American Convention to Prevent and Punish Torture, 22 February 1987: the official text. – OAS Treaty Series No 67, reprinted in 25 I.L.M., 1986.
6. Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах от 16 декабря 1966 г.: офиц. текст. – UNTS. – Vol. 993. – P. 3–107.
7. Международный пакт о гражданских и политических правах от 19 декабря 1966 г. : офиц. текст. – UNTS. – Vol. 999. – P. 225–240.
8. Устав Организации Объединенных Наций от 24 октября 1945 г.: офиц. текст. – 1 UNTS XVI.
9. Правила процедуры Міжамериканського суду з прав людини, 2009: офиц. текст]. URL: http://www.corteidh.or.cr/reglamento_eng.cfm
10. Правила процедуры Межамериканской комиссии по правам человека, принятых в 2009 г., в редакции 2011 г. и с изменениями, вступившими в силу в 2013 г.: офиц. текст // Официальный сайт ОАГ URL: <http://www.oas.org/en/iachr/mandate/Basics/rulesiachr.asp>

11. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: офіц. текст
URL: <http://www.echr.ru/documents/doc/2440800/2440800-001.htm>

2. Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо:

1. *Абашидзе, А.Х.* Договорные органы по правам человека в системе право-защитных механизмов Организации Объединенных Наций: учебно-методический комплекс. Москва: РУДН, 2012. 431 с.
2. Алстон Ф. Окончательный доклад по вопросу повышения долгосрочной эффективности договорной системы по правам человека ООН:
E/CN.4/1997/74 URL:
<http://daccess-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G97/114/47/PDF/G9711447.pdf?OpenElement>
3. Буткевич В.Г. Поняття, функції та принципи міжнародного захисту прав людини та основних свобод // Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. та ін. Міжнародне право. Основні галузі. Київ, 2004. С. 196–201.
4. Гусейнов Л.Г. Международная ответственность государств за нарушения прав человека. Киев: Ин-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2000. 316 с.
5. Гнатовський М.М. Застосування міжнародного гуманітарного права органами Міжамериканської системи захисту прав людини. *Право і суспільство*. 2012. № 6. С. 3–8.
6. Асірян С.Р. Створення та діяльність Комісії ООН з прав людини (1946-2006 рр.). *Науковий вісник Херсонського Державного університету*. 2013. Вип. 4, Том 2. С. 174–176.
7. Малишев Б.В. Загальна декларація прав людини 1948 р. та сучасне право розуміння. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). С. 147–160.
8. Мицик В. В. Права людини у міжнародному праві. Міжнародно-правові механізми захисту: підручник для ВУЗів / Київ. нац. ун. ім. Тараса Шевченка, Ін. міжнар. відносин. Київ: Видавничий дім «Промені», 2010. 722 с.

9. Механизмы ООН против пыток и жестокого обращения / Харьковская правозащитная группа. Харків: Права людини, 2013. 324 с.
10. Сироїд Т. Л. Міжнародні універсальні контрольні органи захисту прав людини: сучасний стан та перспективи розвитку. // Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку: [кол. моногр.]: з нагоди 60-ліття В. М. Репецького / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів: Піраміда, 2013. С. 222–236.
11. Прецедентные дела Комитета по правам человека / Сост. Р. Хански, М. Шейнин. Турку-Або: Институт прав человека при Университете Або Академи, 2004. 484 с.
12. *Brownlie, I.* Basic Documents on Human Rights / I. Brownlie, G.S. Goodwin-Gill. – Oxford: Oxford University Press, 2006. 1261 p.
13. *Basch, F.* The Effectiveness of the Inter-American System of Human Rights Protection: a Quantitative Approach to its Functioning and Compliance with its Decisions / F. Basch // International Human Rights Law and Practice. 2012. No 12. P. 9–36.
14. Шевчук С. Порівняльне прецедентне право з прав людини. Київ: Реферат, 2002. 344 с.
15. de Schutter O. International Human Rights Law. Cases, Materials, Commentary. / Olivier de Schutter. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 1033 p.
16. *Schabas W.A.* The European Convention on Human Rights: A Commentary / Oxford University Press, 2015. 1414 p.
17. *Harris, O'Boyle & Warbrick:* Law of the European Convention on Human Rights. Oxford University Press, 2014. 1006 p.
18. From Judgment to Justice: Implementing International and Regional Human Rights Decisions / Open Society Justice Initiative. New York : Open Society Foundations, 2010. 199 p.

3. Інтернет-ресурси.

Офіційний сайт Організації американських держав
<http://www.oas.org/en/sla/dil/docs>

Офіційний сайт Міжамериканського суду з прав людини

<http://www.corteidh.or.cr>

Офіційний сайт ЄСПЛ

http://www.coe.int/T/R/Human_Rights_Court

База рішень ЄСПЛ

<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/hudoc>

Офіційний сайт ООН –

<http://www.un.org/russian/>

Сайт Міжнародного Суду ООН

<http://www.icj-cij.org>

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності.	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК – 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.	ПК – 3. Знання базових теоретичних підходів до визначення сутності, змісту та класифікації прав людини у сучасному міжнародному праві.
ЗК – 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.	ПК – 5. Знання договірних засад системи захисту прав людини в рамках ООН (базові договори (9 ключових конвенцій); їх зміст; особливості підготовки та прийняття; взаємозв'язок з іншими договорами; статус цих договорів в Україні);
ЗК – 7. Навички використання інформаційних технологій і баз даних.	ПК – 15. Вміння знаходити , коментувати рішення ЄСПЛ за певними категоріями справ; знання основних різновидів таких рішень та можливостей чи обмежень щодо їх застосування в національному правопорядку;
ЗК – 14. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів.	ПК – 2. Розуміння ціннісних та філософських засад сучасної доктрини прав людини та особливостей взаємодії її універсального та партикулярного (регіонального) аспектів.
ЗК – 15. Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.	ПК – 12. Знання процедур та практики застосування інституту індивідуальної скарги в діяльності контрольних органів ООН. ПК – 21. Розуміння ключових протиріч та викликів сучасного етапу фрагментації та регіоналізації міжнародного права прав людини
ФКС – фахові компетентності за спеціальністю	
ФКС-2. Знання методології міжнародного права.	ПК – 3. Знання базових теоретичних підходів до визначення сутності, змісту та класифікації прав людини у сучасному міжнародному праві.

<p>ФКС-9. Уміння тлумачити міжнародно-правові звичаї, міжнародні договори, односторонні міжнародно-правові акти держав, резолюції міжнародних міжурядових організацій та міжнародних міжурядових конференцій.</p>	<p>ПК – 6. Розуміння повноважень статутних органів ООН (Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЕКОСОП, Міжнародний Суд) та створених ними органів у сфері прав людини та особливостей їх реалізації в контексті дії спеціальних інструментів захисту прав людини.</p> <p>ПК – 10. Розуміння правової природи актів тлумачення договорів, які застосовуються Комітетами ООН, та їх значення для національного правопорядку.</p> <p>ПК – 11. Знання процедури Універсального періодичного огляду та вміння працювати з його матеріалами; розуміння можливостей їх використання в національному контексті.</p>
<p>ФКС-10. Уміння виявляти проблеми і працювати в основних сферах взаємодії міжнародного і національного права.</p>	<p>ПК – 1. Знання історичних та політико-правових передумов становлення та розвитку універсальних та регіональних систем захисту прав людини.</p> <p>ПК – 14. Знання процедур та практики реалізації контрольних повноважень договірними органами базових конвенцій Ради Європи у сфері захисту прав людини; розуміння відмінностей процедур політичного та правового моніторингу;</p>
<p>ФКС-11. Знання теорії та практики застосування інституту міжнародно-правової відповідальності.</p>	<p>ПК – 8. Знання основних механізмів та інститутів контролю дотримання державами зобов'язань відповідно до ключових договорів ООН.</p> <p>ПК – 12. Знання процедур та практики застосування інституту індивідуальної скарги в діяльності контрольних органів ООН.</p>
<p>ФКС-12. Уміння сприяти здійсненню ідеї міжнародного правосуддя у міжнародно-правовому співтоваристві держав.</p>	<p>ПК – 15. Вміння знаходити, коментувати рішення ЄСПЛ за певними категоріями справ; знання основних різновидів таких рішень та можливостей чи обмежень щодо їх застосування в національному правопорядку;</p> <p>ПК – 17. Знання основних складових міжамериканської системи захисту: договірних засад та контрольних органів; вміння аналізувати практику (рішення та консультативні висновки)</p>

	<p>Міжамериканського суду та Міжамериканської комісії з прав людини, проводити порівняння їх правових позицій з підходами та тлумаченнями ЄСПЛ;</p> <p>ПК – 18. Знання специфіки африканської системи захисту прав людини та її основних складових (договірні та інституційні основи); вміння проводити її порівняння з іншими регіональними системами та знаходити специфічні позиції та підходи при тлумаченні міжнародних стандартів захисту прав людини;</p>
<p>ФКС-13. Знання міжнародних судових органів як мирних засобів вирішення міжнародних спорів.</p>	<p>ПК – 15. Вміння знаходити , коментувати рішення ЄСПЛ за певними категоріями справ; знання основних різновидів таких рішень та можливостей чи обмежень щодо їх застосування в національному правопорядку;</p>
<p>ФКС-16. Розуміння джерел права Європейського Союзу та знання ключових рішень Суду Європейського Союзу.</p>	<p>ПК – 16. Знання основних інструментів захисту прав людини в рамках ЄС; розуміння особливостей Хартії фундаментальних прав ЄС та значення відповідної практики Суду ЄС;</p>
<p>ФКС-18. Знання інституційних й конвенційних органів та механізмів захисту прав людини.</p>	<p>Всі предметні компетенції</p>
<p>ФКС-25. Уміння працювати з міжнародними документами: договорами, актами міжнародних організацій тощо, - аналізувати їхній характер і юридичний статус, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами.</p>	<p>ПК – 10. Розуміння правової природи актів тлумачення договорів , які застосовуються Комітетами ООН, та їх значення для національного правопорядку.</p> <p>ПК – 15. Вміння знаходити , коментувати рішення ЄСПЛ за певними категоріями справ; знання основних різновидів таких рішень та можливостей чи обмежень щодо їх застосування в національному правопорядку;</p>
<p>ФКС-26. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, розробляти міжнародно-правову позицію в інтересах держави.</p>	<p>ПК – 12. Знання процедур та практики застосування інституту індивідуальної скарги в діяльності контрольних органів ООН.</p> <p>ПК – 11. Знання процедури Універсального періодичного огляду та вміння працювати з його матеріалами; розуміння можливостей їх використання</p>

	в національному контексті.
ФКС-27. Здатність застосовувати міжнародно-правову аргументацію в процесі професійної дискусії.	<p>ПК – 3. Знання базових теоретичних підходів до визначення сутності, змісту та класифікації прав людини у сучасному міжнародному праві.</p> <p>ПК – 21. Розуміння ключових протиріч та викликів сучасного етапу фрагментації та регіоналізації міжнародного права прав людини</p>

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю		Результати навчання з навчальної дисципліни
РНС–1. Демонструвати здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми міжнародної правотворчості, міжнародного правозастосування та міжнародного правотлумачення або у процесі вивчення міжнародного права із застосуванням теорій та методів науки міжнародного права.	№1	РНС НД – 1.3. Здатність демонструвати знання особливостей взаємодії її універсального та партикулярного (регіонального) аспектів. РНС НД – 1.4. Спроможність застосування базових теоретичних підходів до визначення сутності, змісту та класифікації прав людини у сучасному міжнародному праві. РНС НД – 1.5. Здатність демонструвати розуміння та спроможність застосування базових категорій для опису систем захисту прав людини та у практичній діяльності ;
РНС–6. Проаналізувати процес імплементації міжнародно-правових зобов'язань у національний правопорядок України.	№1 №2	РНС НД – 1.13. Демонструвати знання процедури Універсального періодичного огляду та вміння працювати з його матеріалами; та використовувати їх в національному контексті. РНС НД – 2.3. Демонструвати знання процедур реалізації контрольних повноважень договірними органами базових конвенцій Ради Європи у сфері захисту прав людини
РНС–15. Демонструвати знання теорії та практики міжнародних прав та свобод людини	№ 1 №2	Всі РНС НД
РНС–16. Характеризувати системи універсальних та регіональних міжнародних механізмів захисту прав людини.	№1 №2	Всі РНС НД
РНС–18. Розкрити знання європейської міжнародно-	№2	РНС НД – 2.5. Демонструвати знання основних інструментів захисту прав

<p>правової системи, зокрема права Європейського Союзу та практики Суду Європейського Союзу.</p>		<p>людини в рамках ЄС а також розуміння особливостей Хартії фундаментальних прав ЄС та значення відповідної практики Суду ЄС;</p>
<p>РНС–21. Демонструвати здатність щодо структуризації фактичних обставин юридичних справ, достатніх для ухвалення юридичного рішення.</p>	<p>№1</p>	<p>РНС НД – 1.4. Спроможність застосування базових теоретичних підходів до визначення сутності, змісту та класифікації прав людини у сучасному міжнародному праві. РНС НД – 1.5. Здатність демонструвати розуміння та спроможність застосування базових категорій для опису систем захисту прав людини та у практичній діяльності ;</p>
<p>РНС–23. Контролювати реалізацію юридичних рішень, застосовувати визначені юридичні процедури контролю.</p>	<p>№1 №2</p>	<p>РНС НД – 1.13. Демонструвати знання процедури Універсального періодичного огляду та вміння працювати з його матеріалами; та використовувати їх в в національному контексті.</p>
<p>РНС–27. Скласти проекти заяв, скарг та інших документів правового характеру.</p>	<p>№2</p>	<p>РНС НД – 2.4. Здійснювати відбір релевантної практики ЄСПЛ за певними категоріями справ; демонструвати знання основних різновидів таких рішень та можливостей чи обмежень щодо їх застосування в національному правопорядку;</p>
<p>РНС–29. Діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально та свідомо, розуміти та втілювати на практиці деонтологічні норми міжнародно-правової діяльності</p>	<p>№1</p>	<p>РНС НД – 1.2. Здатність застосовувати ціннісні та філософські засади сучасної доктрини прав людини в практичній діяльності.</p>

